

Núria Pradas

La filla de l'argenter

animallibres

1

La filla de l'argenter

Call Major, Barcelona

Dia vintè del mes d'Av de 5107

Raquel i Míriam caminaven de pressa. Venien de comprar el pa al forn dels jueus, situat just al peu del Castell Nou, allà on el carrer del Call s'eixamplava una mica, formant una placeta. Les dues noies s'havien entretingut parlant ara d'això, ara d'allò, i el temps, sense que se n'adonessin, els havia caigut al damunt. I malgrat tot, seguien xerrant i xerrant:

—Ja ho sé prou que a la meua edat la majoria de noies són casades i fins i tot n'hi ha que ja duen un marrec mocós enganxat a les faldilles...

Raquel va fer una pausa i va agafar una glopada d'aire per poder seguir parlant. El seu rostre de pell tan blanca i una mica pigallada reflectia la xafogor del matí estiüenc. Les galtes se li havien envermellit; semblaven dues magranes. Tenia quinze anys ben fets i la infantesa ja li havia fugit del cos.

Míriam no li treia del damunt els seus ulls negres, grans i curiosos. Sentia cap a l'amiga gran una mena d'admiració tintada d'enveja.

—...però jo no hi penso encara, a casar-me. Qui tindria cura del pare, si ho fes?

Deia Raquel, tot caminant per aquell carrer de la Sinagoga Major, el més ample del clos jueu, que a més d'albergar la Sinagoga Major com el seu nom deixava veure, era on vivien els jueus més rics de l'aljama, entre els quals hi havia alguns físics i cirurgians que servien el rei i que necessitaven estar ben a prop del palau per si es presentava alguna urgència.

Míriam va observar, picardiosa:

—Però si tu i Khaïm... ja m'entens...

Raquel va fer uns ulls com unes taronges, mentre Míriam posava els seus en blanc amb un gest ben expressiu:

—Si tu i ell us caséssiu, ja no hauries d'abandonar el teu pare. Ni casa teva. Khaïm és el seu aprenent; és lògic pensar que si ell fos el teu espòs heretaria l'obrador.

Va fer un somriure murri abans d'afegir:

–I la filla!

–Míriam! No m'ha passat mai pel cap...

Míriam es va aturar i es va posar una mà al cor, en un gest teatralment còmic. Els ulls se li van convertir en dues finíssimes esclatxes:

–I a més...

–A més, què?

–Quin millor marit podries trobar? Té uns ulls... quan em mira, no ho sé... tu no trobes que és molt guapo? Si jo el tingués tan a prop com tu...

Míriam no va poder acabar de parlar. Les paraules li van quedar penjades d'un núvol. Raquel s'havia tornat a aturar, escandalitzada; havia deixat el cabàs a terra i renyava l'amiga, sense perdre, però, l'aire serè i amable que l'acompanyava sempre.

–Míriam! Ets una nena força descarada i atrevida!

–Una nena, dius? No ho sóc pas, una nena, tinc tretze anys! Només dos menys que tu, recordes?

–Sí que ho recordo; ja t'ho deia: ets una nena!

Les dues noies es van posar a riure i van reprendre el camí. Hi havia poques coses, per no dir res, que poguessin enemistar-les. Es van acomiadar sota la volta que donava nom al carrer on vivia Raquel. Un carreró al límit nord del call que quedava aturat pel mur romà i que no tenia sortida. Allà, al carrer de la Volta, Jacob Abenzahat hi tenia el seu obrador d'argenteria.

Raquel va entrar a l'obrador buscant el seu pare. Es tractava d'un espai semiobert, amb una part que donava al mateix carrer i que servia també de botiga. Al fons, hi penjaven tot de cadenes i joiells plens d'una viva policromia.

Jacob estava del tot concentrat en la feina. Feia poc, el baró Ponç Dusai li havia encarregat una peça delicada i única: un anell de plata, forjat a martell, que havia de sostenir un diamant rosa que el culminaria com si fos una corona reial.

Raquel va saludar amb la veu alegre de sempre:
—*Shalom, aba!*

Jacob no va respondre. El seu cos era allà, però la ment la tenia del tot ocupada en l'esbós que presentaria al baró. Volia fer una feina excel·lent, demostrar-li que no s'havia equivocat en encarregar-li la joia a ell, l'argenter del call, un dels més reconeguts, perquè el jueu havia après noves maneres de dissenyar amb la plata i les pedres precioses i era un veritable artista; potser el més gran del regne.

Mentre Jacob treballava amb el dibuix, Khaïm es movia entre punxons, martellets per repussar i compassos. De cop, com si el jove pressentís la proximitat de Raquel, va alçar els ulls de la feina i, en veure-la arribar, va somriure. Ella li va tornar el somris i no va poder evitar enrojolar-se. El pensament li va volar cap a Míriam i el que li havia dit feia una estona. Sense que se n'adonés, el somriure se li va eixam-

plar. Va saludar Khaïm amb un «shalom» més tímid del que era habitual, mentre que amb la mà lliure s'arreglava els rínxols rebels i de color castany que se li escapaven de la còfia. Aquells ulls seus verdosos, clapejats de marró, i tan dolços, li llampeguejaven alegres i plens de vida. Al contrari d'altres vegades en què Raquel s'aturava a parlar amb Khaïm de qual-sevol cosa, aquell matí, la noia va sortir de pressa de l'obrador i es va dirigir a l'habitatge que compartia amb el seu pare.

La casa de Jacob Abenzahat no es distingia gaire de les altres cases d'aquell carreró. Era, com totes, petita i bastant senzilla. Tenia dues alçades: al pis de baix, a peu de carrer, hi havia l'obrador, i al pis de dalt, al qual s'accedia per una portella que donava a una escala encimbellada, hi havia una cuina amb una petita eixida, un menjador i dues cambres. Malgrat tot, com que l'argenter tenia una posició acomodada, es podia permetre alguns luxes: mobles de fusta noble i alguns ornaments que adornaven les parets de la llar. Per descomptat, a casa d'en Jacob l'argenter no hi mancaven mai les safates plenes de viandes. Raquel no havia passat mai estretors. Havia tingut tot el que una noieta podia desitjar. Però la prematura mort de la seva mare, Priçosa, li havia fet tastar el gust de la pena quan només tenia deu anys. Des que ella faltava, i a pesar de la tendra edat que tenia en quedar òrfena

de mare, la noia s'havia anat fent càrrec del seu lloc com a mestressa de la casa. Sara, la germana del seu pare, vídua i sense fills, li havia anat ensenyant de mica en mica els secrets de les tasques de la llar i ara, a quinze anys, gairebé la duia tota sola, encara que Sara, que mai havia volgut abandonar la llar que havia compartit amb el seu espòs, venia cada dia i l'ajudava en les tasques més feixugues a canvi d'una mica de companyia. Malgrat tot, era Raquel qui s'encarregava de tenir sempre netes i a punt les cambres del seu pare i la seva; d'anar a buscar l'aigua a la font, que estava a la plaça de Sant Jaume, fora del call, i de fer la compra. Cuinava i s'encarregava de treure les cendres dels fogons i posar-hi carbó nou. Filava i sabia arreglar les peces de roba envellides i deixar-les com noves.

Però aquell matí tan calorós d'estiu, tot parlant amb Míriam, se li havia fet tard i ara les seves passes ressonaven accelerades per la casa mentre començava a preparar el dinar, distreta i apressada, tot pensant en la conversa que havia tingut amb l'amiga.

Li agradava, a ella, Khaïm? No en sabia pas res, de les coses del cor, Raquel. No s'havia enamorat mai i més aviat, obsessionada com estava a no deixar sol el pare, havia fugit del contacte amb els nois. Però això no li feia oblidar la llei antiga; sabia quina era la seva obligació de dona. Havia de contraure matrimoni, com més aviat millor, per donar fills forts i

sans al seu poble. Ella, com va fer la seva mare, i la mare de la seva mare, s'encarregaria de transmetre'ls els principis de la vida i l'existència.

Sí que s'havia de casar. Però amb qui es casaria? Qui li tenia reservat el destí? Allò que havia insinuat Míriam... Aquella possibilitat que Khaïm i ella... No! Però si Khaïm era com un germà!

Khaïm havia entrat al taller com a aprenent, ara ja feia quatre anys, quan en tenia dotze. S'havia anat fent gran a casa de Jacob, entre aquelles quatre parets, i ella el considerava com un membre de la família. Encara que, rumiava Raquel, era ben cert que, des feia poc, la seva mirada havia anat canviant. Ja no era la mirada d'un nen. Ara els seus ulls eren ulls d'home. Ulls que sempre l'observaven, la seguien. Se n'havia adonat, és clar que sí. I ella no era del tot immune a aquells ulls que semblaven voler parlar-li d'amor.

Raquel va anar parant taula mentre Khaïm li voltava pel cap i el dinar s'acabava de coure al foc. Encara li quedaven dos anys més d'aprenentatge, a Khaïm. Aleshores, el noi seria oficial argenter i podria cobrar un sou. I si es casaven, en això Míriam tenia raó, seguiria el negoci del seu pare Jacob i ja no dormiria a l'altell de la botiga, sinó amb ella...

Les escudelles li van caure a terra amb un gran terrabastall.

—Què és aquest soroll?

Raquel va sentir la remor de les passes lentes i una mica arrossegades del pare. L'home va entrar a la cuina arrufant el nas:

–I aquesta pudor?

El tuf de cremat va colpejar els narius de Raquel. Va ser com una bufetada i la pal·lidesa del rostre se li tornà de marbre.

–*Shalom, aba*; jo... no sé què... us faré una altra cosa tot seguit.

I Raquel va treure l'olla del foc, amb el menjar socarrimat, i va desitjar fer-se fonedissa.